

Life-programmet i Sverige

Fakta och siffror

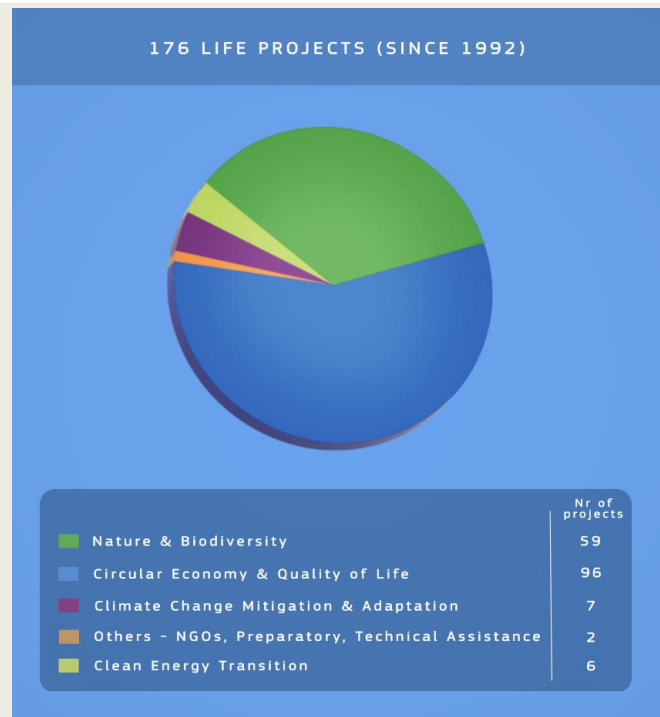
LIFE-programmet har finansierat 176 projekt i Sverige med 136 samordnande stödmottagare och med totala projektkostnader på 675 miljoner euro, varav EU bidrog med 304 miljoner euro.

LIFE-programmet är EU:s finansieringsinstrument för miljö- och klimatpolitik. Det har drivits sedan 1992 och har medfinansierat mer än 5 500 projekt i hela EU och i tredjeländer, och har bistått med över 12 miljarder euro och bidragit med mer än 5 miljarder euro till miljö- och klimatskydd. Life-programmet bidrar fullt ut till målen för den europeiska gröna given.

Budgeten för perioden 2021-2027 uppgår till 5,4 miljarder euro.

Följande delprogram omfattas (*):

- **Natur och biologisk mångfald**
- **Cirkulär ekonomi och livskvalitet**
- **Begränsning av och anpassning till klimatförändringarna**
- **Omställning till ren energi** (första ansökningsomgång för projekt 2021) (**)

INVESTMENT IN LIFE PROJECTS IN SWEDEN (€ million)

	TOTAL INVESTMENT	EU CONTRIBUTION
ALL LIFE projects	675	304
Nature & Biodiversity	314	170
Circular Economy & Quality of Life	328	118
Climate Change Mitigation & Adaptation	13.5	30
Others - NGOs, Preparatory, Technical Assistance	2	1,5
Clean Energy Transition	1	0.9

(*) Tidigare och avslutade projekt benämns i detta dokument med den nya nomenklaturen för Life-programmet 2021-2027

(**) Det nya delprogrammet för Övergång till ren energi (CET) omfattar huvudsakligen projekt som omfattar flera länder och alla deltagare ingår i siffrorna

LIFE Begränsning av och anpassning till klimatförändringar

Programområdet LIFE Begränsning av och anpassning till klimatförändringar kommer att stödja åtgärder som bidrar till att implementera 2030 års energi- och klimatpolitiska ram och uppfylla Europeiska unionens åtaganden enligt Parisavtalet om klimatförändringar. Projekten inom detta programområde kommer att bidra till en ekonomi som bygger på förnybar energi och är motståndskraftig mot klimatförändringar. Inom detta programområde kommer strategiska integrerade projekt (SIP) att på regional, multiregional, nationell eller transnationell nivå genomföra miljö- eller klimatstrategier eller handlingsplaner som utarbetats av medlemsstaternas myndigheter och som krävs enligt särskild miljö-, klimat- eller relevant energilagstiftning eller EU-politik. Dessa projekt innebär också att intressenter engageras och främjar samordning med och mobilisering av åtminstone en annan finansieringskälla - EU, nationellt eller privat.

Fram till idag har programområdet Begränsning av klimatförändring medfinansierat sju projekt i Sverige. Den totala investeringen i dessa projekt uppgår till 30 miljoner euro, varav EU bidrar med 13.5 miljoner euro.

Det slutna EffiSludge för LIFE-projektet renade processvattnet från pappersbruket, medan biogas genererades både från själva avloppsvattnet och från rester från avloppsvattenbehandlingen i samrötning med avfall från den norska fiskindustrin. LIFE LSO-projektet avslutades utan att resultat uppnåddes.

För närvarande pågår fem projekt. Det viktigaste målet för projektet SUNALGAE för LIFE är att demonstrera ett nytt, höginnovativt algmaterial som leder till avsevärda förbättringar av effektiviteten för silikonbaserade paneler och paneler med tunn solfilm. Det övergripande målet för projektet LIFE UPHS är att demonstrera en innovativ metod för storskalig underjordisk energilagring som utnyttjar övergivna eller inaktiva gruvor. Syftet är att möjliggöra energilagring med en effektivitet på 70-80 % RTE (kvoten energi ut/energi in). Det övergripande målet för projektet LIFE NOVIOCEAN är att demonstrera ett nytt och höginnovativt koncept för vågenergi som är mycket mer kostnadseffektivt än befintliga vågenergikonverterare. Målet för projektet LIFE COASTadapt är att demonstrera ekosystembaserade åtgärder mot kusterosion och översvämningar som också främjar biologisk mångfald vid kusten och ekosystemtjänster. Projektet kommer också att bidra till EU:s rekommendation från 2002 om integrerad förvaltning av kustområden (ICZM) och till kommissionens förslag från 2013 om ett nytt initiativ om fysisk planering av havsområden och integrerad förvaltning av kustområden. Det senast samfinansierade LIFE SUNRISE-projektet kommer att trappa upp och demonstrera en paradigmskiftande teknik för produktion av organiska solceller (OPV).

LIFE Omställning till ren energi

Delprogrammet LIFE Clean Energy Transition (Övergång till ren energi) bygger på programmen Intelligent Energy Europe (2003-2013) och Horizon 2020 Energy Efficiency (2014-2020) och fortsätter att stödja genomförandet av EU:s politik inom området hållbar energi. Det syftar framför allt till att underlätta övergången till en energieffektiv, klimatneutral och motståndskraftig ekonomi baserad på förnybar energi i hela Europa.

Delprogrammet LIFE Clean Energy Transition stöder projekt inom följande fem insatsområden:

- 1) Uppbyggnad av ett nationellt, regionalt och lokalt politiskt ramverk som stöder övergången till ren energi;
- 2) Snabbare teknikutbyggnad, digitalisering, nya tjänster och affärsmodeller samt förbättring av den relaterade yrkeskompetensen på marknaden;
- 3) Skapa intresse för privat finansiering för hållbar energi;
- 4) Stödja utvecklingen av lokala och regionala investeringsprojekt;
- 5) Involvera och stärka medborgarna i övergången till ren energi.

Hittills har Sverige deltagit i sex projekt som samfinansieras inom ramen för detta programområde, enligt följande: Global Green Growth Institute i ENERGATE-projektet; Innovatum Progress AB i IN-PLAN-projektet; BORG & CO AB i EEWS-projektet; Energikontor Sydost AB i projektet OwnYourSECAP; ROTOTEC AB i GEOBOOST-projektet; och BOVERKET i CAEPBD6-projektet. Detta motsvarar en total investering på 1 miljon euro, varav EU bidrar med 95 %.

LIFE Natur och biologisk mångfald

Inom ramen för programområdet Natur och biologisk mångfald ges stöd till standardprojekt för utveckling, tillämpning och främjande av bästa praxis i fråga om natur och biologisk mångfald, samt till "strategiska naturprojekt" (SNAP). Dessa nya projekt stöder uppnåendet av unionens mål för natur och biologisk mångfald genom att genomföra sammanhängande åtgärdsprogram i medlemsstaterna för att integrera dessa mål och prioriteringar i annan politik och andra finansieringsinstrument, bland annat genom ett samordnat genomförande av de prioriterade åtgärdsramar som antagits i enlighet med direktiv 92/43/EEG.

Fram till idag har LIFE Natur och biologisk mångfald medfinansierat 59 projekt i Sverige. Dessa projekt motsvarar en total investering på 314 miljoner euro, varav 170 miljoner euro är EU-bidrag.

De flesta av de avslutade projekten avsåg skydd och restaurering av habitat (t.ex. västliga tajgaskogar, myrar, lövskogar, gräsmarker, betesmarker och ängar, floder, skärgårdar, våtmarker, fennoskandiska trädklädda betesmarker, sandjordar, kustområden, gamla jordbrukslandskap, naturskogar och habitat med många träd och buskar, hotade ekmiljöer) och arter (t.ex. fjällräven, flodpärlmusslan, den tjockskaliga målarmusslan och läderbaggen *Osmoderma eremita*, akustisk övervakning av hamntumlare och kontroll av den invasiva mårhundens). Projekten samordnades främst av lokala, regionala eller nationella myndigheter, samt ett forskningscenter och ett universitet.

För närvarande pågår åtta projekt i Sverige. De flesta är inriktade på att bevara och återställa habitat: nordiska boreala floder; semiakvatiska ekosystem; hotade ekhabitat; korallrev i kallt vatten; och EU:s rödlistade habitat, bilaga I, som är beroende av bete eller av att man slår hö och som finns på Natura 2000-platser i Sverige, boreala skogsområden i den västliga tajgan samt livsmiljöer och arter i Torne älvsystem.. Ett projekt syftar specifikt till att säkerställa sammanlänknings av vattendrag och återställning av ekosystem.

Ett strategiskt naturprojekt har samfinansierats i Sverige och pågår. Målen för GRIP on LIFE-IP-projektet beskrivs nedan.

Förbättring av livsmiljöer i våtmarker och ekosystemtjänster i Sverige (GRIP on LIFE-IP) **LIFE16 IPE/SE/000009**

Projektet GRIP on LIFE-IP kommer att hjälpa till att fullt ut implementera Prioritised Action Framework (PAF - Prioriterat åtgärdsramverk) för Natura 2000 i Sverige. Projektgruppen, som leds av Skogsstyrelsen, kommer att göra detta genom att förbättra livsmiljöerna i vattendrag och våtmarker, till förmån för de karakteristiska arterna och de ekosystemtjänster som de tillhandahåller, och genom att förbättra hållbar användning av vattendrag och våtmarker. De kommer också att öka medvetenheten om och bidra till att få en bred acceptans för den svenska PAF som ett verktyg för att uppnå målen i EU:s habitat- och fågeldirektiv; Öka den tillgängliga finansieringen genom att förbättra samordningen av befintliga medel; och bygga upp kapaciteten hos relevanta organisationer.

[Project summary](#)

Cirkulär ekonomi och livskvalitet

Åtgärder som stöds inom ramen för programområdet Cirkulär ekonomi och livskvalitet kommer att bidra till att uppnå EU:s viktigaste politiska mål, t.ex. övergången till en cirkulär ekonomi och att skydda och förbättra miljöns kvalitet och livskvaliteten. Inom detta programområde kommer strategiska integrerade projekt (SIP) att på regional, multiregional, nationell eller transnationell nivå genomföra miljö- eller klimatstrategier eller handlingsplaner som utarbetats av medlemsstaternas myndigheter och som krävs enligt särskild miljö-, klimat- eller relevant energilagstiftning eller EU-politik. Dessa projekt innebär också att intressenter engageras och främjar samordning med och mobilisering av åtminstone en annan finansieringskälla - EU, nationellt eller privat.

Detta programområde [tidigare LIFE Miljö och resurseffektivitet och Miljöpolicy och Information] har hittills medfinansierat 96 projekt i Sverige, vilket totalt utgör en investering på 328 miljoner euro, varav 118 miljoner har tillhandahållits av EU.

Ungefär en fjärdedel av de avslutade projekten var inriktade på ren teknik. De övriga huvudområdena handlade om följande och inkluderade farligt avfall; vattenförvaltning beträffande avrinningsområden; rening av avloppsvatten; förvaltning av skog och känsliga områden; stadsplanering; avfallshantering (framför allt farligt avfall och industriavfall, såväl plast- och (livsmedels-)förpackningsavfall); rening av avloppsvatten; energiförsörjning och förnybara energikällor (biomassa och sol); energieffektiva transporter; förbättring av vattenkvaliteten; återvinning/återbruk av avfall; bullerreducering; jordbruk (ekologisk och resurssnål odling för att begränsa och anpassa sig till klimatförändringen); design av ekoprodukter; riskhantering och minskning av föroreningar (i tandvårdssektorn); minskning av utsläpp av växthusgaser; och livscykelanalys. De vanligaste typerna av stödmottagare var multinationella och stora företag, lokala och regionala myndigheter, offentliga företag, forskningsinstitut, ett universitet, utvecklingsbyråer, icke-statliga organisationer samt små och medelstora företag.

Ett avslutat projekt har samfinansierats inom ramen för det tidigare programområdet Information och kommunikation. COM-U-projektet försåg 29 000 lärare och 340 000 barn i Sverige med information om EU:s miljöpolicy och relaterade frågor. Det utgjorde ett viktigt bidrag till att förbättra undervisningen om miljöfrågor för att lyfta fram en mer balanserad och praktisk syn på utmaningarna och möjliga åtgärder som kan vidtas för att hantera dem.

För närvarande pågår fem projekt i Sverige. Dessa har fokus på: skydd av vattenreserver och förbättring av vattenkvalitet; teknik för förnybar energi och energibesparing; kommunalt avfall/kommunal deponi och avfallsåtervinning; förvaltning av avrinningsområden; skydd/bevarande av vattenreserver; rening av avloppsvatten; och cirkulär ekonomi (med en ny innovativ återvinningsprocess för matavfall).

Ett strategiskt integrerat projekt (SIP) har samfinansierats i Sverige inom detta programområde. Målen för projektet LIFE IP RICH WATERS beskrivs nedan.

Integrerat tillvägagångssätt för att uppnå motståndskraftiga ekosystem i norra Östersjöns avrinningsområde (LIFE IP RICH WATERS) LIFE15 IPE/SE/000015

Projektgruppen för LIFE IP RICH WATERS kommer att arbeta med vattenplanering, övergödning, konnektivitet, miljöföroreningar och andra frågor i syfte att fullt ut implementera förvaltningsplanen för avrinningsområdet (RBMP) i distriktet för norra Östersjöns avrinningsområde (2016-2021). Detta kommer att bidra till att uppnå målen i EU:s ramdirektiv för vatten, som kräver att alla vatten har god status. Projektgruppen kommer att använda de politiska instrument som anges i programmet för åtgärder i den regionala förvaltningsplanen (RBMP) för att på bästa sätt uppnå målen. De kommer att utföra konkreta och kapacitetsbyggande åtgärder som stöder antagandet av gemensamma metoder och bästa praxis och även genomföra innovativa åtgärder.

[Project summary](#)

Vill du veta mer om LIFE?

- Besök webbplatsen [LIFE](#) och [LIFE-projektdatabasen](#)

- Följ LIFE-programmet på sociala medier:

- Anmäl dig till [LIFE-programmets](#) och [CINEA Clean Energys](#) nyhetsbrev

- Kontakta den nationella kontaktpunkten för LIFE i din medlemsstat:

Namn: Ake Axenbom (Nature and Biodiversity /Clean Energy Transition)
Ms Emma BERGMAN(Climate Change /CEQL)
Ms Ana LINDHAGEN
Ms Emelie WALDEN

Adress: Virkensvägen 2
S – 106 48 Stockholm

Tel: +46 16 544 20 10
+46 10 698 12 76

E-post: ake.axenbom@energimyndigheten.se
Emma.Bergman@naturvardsverket.se
Emelie.Walden@Naturvardsverket.se

Webbplats: [Swedish Environment Protection Agency](#)
[Swedish Energy Agency](#)

- Kontakta ditt NEEMO-övervakningsteam

NEEMO EEIG – ELLE sia
skolas Iela 10-8
LV - 1010 RIGA
Tel: +371 6 7242411
E-post: elle@neemo.eu

Pågående projekt inom LIFE Natur & Biologisk mångfald

Projekttitel	Projektnummer	Projektets akronym och länk till sammanfattningen på nätet	Webbplats	Projektets löptid
Återställning för bättre motståndskraft, biologisk mångfald och status i nordliga älvar	LIFE18 NAT/SE/000268	Rivers of LIFE	https://www.riversoflife.se/	08/2019 -> 08/2025
Flodkonnektivitet, habitat och vattenkvalitet i riktning mot återställda ekosystem	LIFE18 NAT/SE/000742	LIFE CONNECTS	https://lifeconnects.se/	08/2019 -> 07/2025
Utveckling av metod för återställning av korallrevshabitat i kallvatten med implementering i Kosterfjord-Väderöfjorden, Sverige	LIFE18 NAT/SE/000959	LIFE LOPHELIA	https://www.lifelophelia.se/	08/2019 -> 07/2025
Återställning av EU:s rödlistade habitat enligt bilaga I, som är beroende av bete eller höslagning på Natura 2000-platser i Sverige	LIFE19 NAT/SE/000172	LIFE RestoRED	https://www.liferestored.se/	03/2021 -> 08/2027
ECOSysTem based REstoration And Management of boreal riverS (Ekosystembaserad restaurering och förvaltning av boreala floder)	LIFE19 NAT/SE/000333	Ecostreams for LIFE	https://www.ecostreamsforlife.com/	01/2021 -> 12/2026
Förbättrad och effektiv återställning genom kontrollerad naturvårdsbränning i boreala skogsområden i västra tajgan	LIFE21-NAT-SE- Life2Taiga/101074 359	Life2Taiga	N/A	10/2022 -> 12/2028
Det internationella vattenskyddsområdet för Torne älv LIFE	LIFE21-NAT-SE- TRIWA LIFE/101074158	TRIWA	N/A	03/2023 -> 02/2030
Använda funktionella vatten- och våtlandsekosystem och deras funktioner som modell för att förbättra grön infrastruktur och implementering av PAF i Sverige	LIFE16 IPE/SE/000009	GRIP on LIFE-IP	https://www.skogsstyrelsen.se/en/about-us/our-task/project/grip-on-life/about-grip-on-life/	10/2017 -> 07/2025

Pågående projekt inom LIFE om cirkulär ekonomi och livskvalitet				
Projekttitel	Projektnummer	Projektets akronym och länk till sammanfattningen på nätet	Webbplats	Projektets löptid
Linköping Innovation Wastewater Eco-Hub	LIFE17 ENV/SE/000384	LIWE LIFE	https://lidkoping.se/4.4dc288a41793b1c9fa312d18.html	07/2018-> 06/2023
Uppbyggnad av cirkulär biomassaanläggning	LIFE19 ENV/SE/000274	LIFE CB2U	N/A	01/2021-> 12/2024
Ökad resurseffektivitet och minskat avfall i systemet för livsmedelsproduktion.	LIFE20 ENV/SE/000266	LIFE RE:FOOD	https://mycorena.com/life-refood	09/2021-> 08/2024
Demonstration av en banbrytande allt-i-ett-lösning för återcirkulering av vatten, vilket avsevärt minskar vatten- och energiförbrukningen i hushåll, hotell, fastigheter etc	LIFE21-ENV-SE-LIFE ReUseWATER/101074249	LIFE ReUseWATER	N/A	09/2022-> 02/2026

Pågående projekt inom LIFE Begränsning av klimatförändringar samt LIFE Klimatanpassning				
Projekttitel	Projektnummer	Projektets akronym och länk till sammanfattningen på nätet	Webbplats	Projektets löptid
SUNALGAE - Innovativ process för att förbättra effektiviteten på solpaneler genom användning av alger	LIFE17 CCM/SE/000050	SUNALGAE for LIFE	https://swedishalgaeactory.com/project/eu-life-sunalgae/	07/2018 -> 12/2023
Anpassa kuster till klimatförändringar genom flera ekosystembaserade åtgärder	LIFE17 CCA/SE/000048	LIFECOASTadapt	https://utveckling.skane.se/utvecklingsomraden/miljo-och-klimat/klimatanpassning/stranderosion/	06/2018 -> 12/2022
Demonstration av en unik process för storskalig underjordisk energilagring (UPHS)	LIFE19 CCM/SE/001227	LIFE UPHS	https://www.sens.se/17/51/pumped-hydro-storage-en/	07/2020 -> 12/2023
Uppskalning och demonstration av NoviOcean, en banbrytande vågkraftskonverterare : Vattenkraftverket i havet	LIFE20 CCM/SE/001589	LIFE NOVIOCEAN	N/A	07/2021 -> 06/2025
Demonstration av en banbrytande solenergiteknik (OPV) som minskar batterispill och möjliggör förnybar energi för IoT-applikationer	LIFE21-CCM-SE-LIFE SUNRISE/101074260	LIFE SUNRISE	N/A	09/2022 -> 08/2026

Pågående projekt för övergång till ren energi				
Projekttitel	Projektnummer	Projektets akronym och länk till sammanfattningen på nätet	Webbplats	Projektets löptid
Aggregeringsplattform för energieffektivitet för hållbara investeringar	LIFE21-CET-MAINSTREAM-ENERGATE/101076349	ENERGATE	N/A	01/2023 -> 06/2025
Integrerad energiplanering, klimatplanering och rumslig planering	LIFE21-CET-LOCAL-IN-PLAN/101076428	IN-PLAN	N/A	10/2022 -> 03/2026
Övervakning av energieffektivitet 5	LIFE21-CET-POLICY-EEW5/101076918	EEW5	N/A	11/2022 -> 10/2025
Sjätte samordningsåtgärden för att stödja medlemsstaterna och de deltagande länderna i genomförandet av direktivet om byggnaders energiprestanda	LIFE21-CET-CA-CAEPBD6/101102078	CAEPBD6	N/A	11/2022 -> 10/2027
Främjande av geotermiska värmepumpar för att få kostnadseffektiva och effektiva förnybara uppvärmnings- och kylningslösningar i byggnader	LIFE21-CET-POLICY-GEOBOOST/101077613	GEOBOOST	N/A	01/2023 -> 12/2025
Att få lokala och regionala kommuner att bli ägare till sina SECAP:er	LIFE21-CET-LOCAL-OwnYourSECAP/101077109	OwnYourSECAP	N/A	09/2022 -> 08/2025